

53. Åkulla bokskogar

Naturvärde: BZGHFLK

Klass: 1

Ekokarta-löpnr: 5261-03

Areal: 983,3

Socken: Svartrå

Omfattning:

Omfattar den del av riksintresset Åkulla bokskogar som ligger i Falkenberg kommun.

Nuvarande status:

Naturreservat vid Björka, Björkekullen, Mjällbjär och Åkulla-Älmebjär.

Natura 2000 (pSCI) för Älmebjär.

Åkulla ingår i riksintresset för naturvård NN 10 och friluftsliv FN 8, Åkulla bokskogar samt i väster även riksintresse för kulturminnesvården KN 19 Ätradalen.

Bedömning

Åkulla bokskogar utgör med sin sjörikedom, den starkt kuperade terrängen och den rikliga förekomsten av bokskog ett mycket naturskönt område med omfattande vetenskapliga värden.

Växt- och djurlivet är rikt, i synnerhet i de äldre bokskogarna. Björkekullen är värdefull kulturmiljö med hävdgynnade arter i ängar och naturbetesmarker. Förutsättningarna för friluftslivet är mycket goda i området.

Större delen av Åkulla bokskogar ligger inom Varbergs kommun och beskrivs närmare i naturvårdsprogrammet för Varberg.

Åkulla bokskogar ligger i zonen mellan det sydsvenska höglandet och den halländska kustslätten. Område sluttar svagt åt sydväst. Terrängen är kuperad med höjder och bergbranter. Högsta kustlinjen ligger ca 70 m ö h och på samma höjd finns välutbildade strandvallar på flera ställen.

Berggrunden består främst av grå gnejs. Jordarten utgörs av normalblockig morän och isälvsavlagringar i dalgångarna. Många av höjderna utgörs av drumliner avlagrade i anslutning till urbergstoppar.

I Åkulla-området finns, trots att granskogen idag dominerar, en av landets största koncentrationer av bokskog. I äldre bokskogar finns ett mycket rikt växt- och djurliv med många rödlistade och sällsynta arter.

Området är mycket attraktivt ur rekreations- och strövsynpunkt.

Särskilt värdefulla delområden

Nedan beskrivs de mest värdefulla delområdena:

A. Björkekullen (50,6 ha)

Björkekullen är ett 1800-talstorp som anlades på utmarkerna till Svartrå by. Här finns idag en mycket värdefull kulturhistoriskt helhetsmiljö med väl bevarade gårdsbyggnader och ett småskaligt odlingslandskap med imponerande stenmurar. I ogödslade betes- och slåttermarker finns en rik flora med hävdgynnade arter som svinrot, slåttergubbe, låsbräken, gökärt, ljung, flera arter vaxskivlingar och andra ängssvampar mm. På stenar och block i det öppna landskapet finns även en rik flora av stenlavar.

B. Älmebjär (27,1 ha)

I slutningarna på Älmebjär invid Björkasjöns västra strand växer gammal bokskog många rödlistade mossor och lavar som bokfjädermossa, liten ädellav, rosa lundlav, röd pysslinglav och orangepudrad klotterlav

C. Mjällbjär (15,3 ha)

Naturreservatet Mjällbjär utgörs av en gallrad bokskog som idag har ett stort värde för

landskapsbild och friluftsliv. De största biologiska värdena finns i en gammal bokskog och alsumpskog väster om reservatet. I källflödena växer här skärmstarr och dvärghäxört. På gamla bokar växer rödlistade lavar som bokvårtlav, bokkantlav och rosa lundlav medan jättesvampmalens larver lever i fnösktickorna.

D. Björka (9,9 ha)

Naturreseptatet Björka utgörs av gammal bokskog i småkuperad terräng. Skogliga gallringar har medfört att skogen är enskiktad, likåldrig och med endast ett litet inslag av död ved. Vid basen av äldre bokar kan dock de rödlistade lavarna bokvårtlav, bokkantlav och violettgrå porlav hittas.

Referenser

Arup, U. Stenlavar i naturskyddade områden i Hallands län 2002. Länsstyrelsen Halland meddelande 2003:14.

Erlandsson, J. 2000. Områden av riksintresse för Naturvård i Hallands län. Länsstyrelsen. Meddelande 2001:20.

Fritz, Ö. 1996. Inventering av skogliga nyckelbiotoper inom naturskyddade områden i Hallands län 1995. Länsstyrelsens meddelande 1996:10.

Fritz, Ö. och Larsson, K. 2000. Översyn av Åkulla bokskogar. Biologiskt värdefulla områden. Länsstyrelsens meddelande 2000:5.

Hernborg, K. och Bengtsson, S. 2001. Naturvårdsprogram för Hallands län. Varbergs kommun Länsstyrelsen.

Hernborg, K., Skånes, H. och Lindfeldt, K. 1989. Ängs- och hagmarker i Falkenbergs kommun. Länsstyrelsens meddelande nr 1989:11.

Länsstyrelsen 1988. Områden av riksintresse. Friluftsliv. Länsstyrelsens meddelande 1988:18.

Naturvårdsverket 1996. Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet, ej publicerad.

Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotops inventering 1993-1996. opublicerad.

Åkulla bokskogsområde, ett område både för naturvård och friluftsliv

Foto: Sofia Hedberg

Jungfru Marie Nycklar

Foto: Sofia Hedberg